

Nieuwjaarstoespraak 3 januari 2013.

Hartelijk welkom op deze nieuwjaarsbijeenkomst van de gemeente Nieuwegein. Ook de jongeren die later op deze avond nog aan het woord komen. Het is goede traditie om elkaar de hand te drukken en elkaar het beste voor het komend jaar te wensen. Daar kan geen twitter, mail of facebook tegen op. Direct contact tussen mensen is en blijft belangrijk.

Namens het gemeentebestuur, gemeenteraad en college wil ik beginnen u allen een voorspoedig en vooral ook gezond 2013 te wensen, voor uzelf, maar ook voor uw naasten. Gezondheid is iets, dat toch gezien mag worden als het belangrijkste in het leven. Een goede gezondheid is het resultaat van geluk, welbevinden, welzijn en welvaart. Voor u en al onze inwoners zijn wij, het gemeentebestuur en onze medewerkers, dagelijks aan het werk om ook voor hen het mogelijk te maken het beste te bereiken.

Voordat ik vooruit kijk naar het jaar 2013, wil ik ook even terug kijken naar 2012. Ik zal dat doen door per maand iets te memoreren, klein, groot, belangrijk of minder belangrijk. Maar wel daarmee een beeld gevend van de veelzijdigheid van de stad.

- Januari: de uitreiking van de Nieuwegein Awards, waar een keur aan vrijwilligers, sporters, ondernemers werden onderscheiden en Hans Bartels Nieuwegeiner van het jaar werd;
- Februari: geen Elfstedentocht, maar genoeg koude dat dagen lang op vele plaatsen ook in Nieuwegein de ijzers konden worden ondergebonden;

- Maart: de officiële opening van dit geweldige Stadshuis;
- April: de 2^e ster van het Keurmerk Veilig Ondernemen voor de winkeliers op het Muntplein en de start met de inzet van schapen om gras te onderhouden op de geluidswal;
- Mei: voor het eerst de ontsteking op het Stadsplein van het bevrijdingsvuur, dat door lopers van Atverni opgehaald is in Wageningen en het vertrek van wethouder Lubbinge;
- Juni: een grote stroomstoring die Nieuwegein bijna 24 uur lang treft;
- Juli: start van de renovatie van de trambaan, die helaas veel langer duurde dan gepland en met de nodige extra overlast voor onze inwoners;
- Augustus: Jeugd en sport: de jeugdwielerronde wordt gehouden en weer een succesvolle editie van de United Jeugdcup
- September: de officiële opening van het nieuwe theater De Kom;
- Oktober: op een stralende zondag vindt de jaarlijkse Kunstmarkt voor het eerst plaats op het Stadsplein; de nieuwe Binnenstad begint te bruisen;
- November: de 3^e Beursvloer waar vraag van vrijwilligers gekoppeld wordt aan het aanbod van professionals en andersom is opnieuw een groot succes en het vertrek van wethouder Kolff;
- December: De Nationale naturalisatie dag met 114 nieuwe Nederlanders in Nieuwegein wordt een geweldige happening met medewerking van het koor De Brulboei en wethouder van den Berg kondigt haar vertrek aan.

Ik kan natuurlijk veel meer noemen maar dit is zo maar een selectie uit mijn agenda van het afgelopen jaar.

Veel indruk heeft de dood van de grensrechter Richard Nieuwenhuizen en de scholieren Tim Ribberink en Fleur Bloemen op mij gemaakt. Laten we beseffen dat er echt wat moet veranderen in de samenleving. Pestgedrag, waar dan ook moet worden bestreden. Respect moet terugkomen voor mensen die regels moeten handhaven bij een voetbalwedstrijd of waar dan ook.

2013 zal voor ons allemaal een jaar worden waarin er veel verandert en er dus veel te doen is. De financiële situatie van de Rijksoverheid, zal ook onze financiële situatie raken. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat Nieuwegein er financieel goed voorstaat en dat we deze situatie goed aankunnen. Dat gaat echter niet vanzelf en ook niet zonder maatregelen te nemen. Creativiteit wordt gevraagd om oplossingen te vinden. De politiek zal de keuzes moeten maken, dat zal niet altijd eenvoudig zijn, zeker niet met de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 in zicht. Ook pijnlijke keuzes kunnen niet vooruit geschoven worden. Onze inwoners hebben er recht op dat wij onze financiën op orde houden.

Grote veranderingen staan ook voor de deur in het sociale domein. De samenwerking van de sociale diensten van 5 gemeenten in de Lekstroom gaat dit jaar van start, de besluitvorming is in alle gemeenten afgerond. Dit betekent werk aan de winkel. De zogenaamde drie transities in het sociale domein gaan ook onder dit nieuwe kabinet door. De gemeenten worden verantwoordelijk voor de jeugdzorg en een belangrijk deel van de uitvoering van de AWBZ komt op het bord van de gemeente te liggen. De uitvoering van Participatiewet, waarin een aantal sociale regelingen samengevoegd worden zal ook veel aandacht en inspanning van de gemeenten vergen.

Kenmerk van deze veranderingen is dat de gemeente, die dichterbij de inwoners staat, verantwoordelijk wordt voor een aantal taken die nu nog bij het Rijk of de Provincie liggen. Om voor onze inwoners meer samenhang in de uitvoering van deze regelingen te brengen is de gemeente aan zet. Provincie en Rijk zijn daar niet toe instaat. Daarbij wordt ook nog verondersteld dat gemeenten dat ook met minder geld kunnen. De vraag is of dat kan. Dus zullen we het anders moeten gaan organiseren. Er wordt een beroep gedaan op de creativiteit om oplossingen te bedenken. Maar kunnen wij als gemeentelijke overheid de oplossingen wel zelf bedenken?

Ik denk dat we de kracht van onze eigen inwoners meer moeten aanboren om tot goede oplossingen te komen. In 2012 heeft het Sociaal Cultureel Planbureau het rapport "Een beroep op de burger" uitgebracht. Daarin wordt beschreven hoe en waarom de overheid steeds meer een beroep op de inwoners doet en hoe zich dat in de afgelopen decennia ontwikkeld heeft. Vaak wordt meer verantwoordelijkheid voor de burger, door die burger zelf uitgelegd als meer vrijheid om te doen waar die zelf zin in heeft. Dit is niet wat ik bedoel als we de inwoners meer moeten betrekken bij het vinden van oplossingen.

Laat ik twee voorbeelden noemen die aangeven dat de creativiteit van burgers zonder inmenging van de overheid tot mooie sociale oplossingen leidt.

Iedere dag komt een van onze inwoners hier beneden bij de Jumbo een aantal gratis krantjes ophalen die hij mee naar huis neemt en verspreidt bij burens die dit zelf niet kunnen. Hij belt bij ze aan en maakt een praatje. Mensen blijven op die manier betrokken bij de stad en sociaal isolement wordt voorkomen. Dit

kan de gemeentelijke overheid nooit zelf gaan organiseren. Het hoeft ook niet in de hele stad hetzelfde. Per straat mogen er best verschillen bestaan.

Een tweede voorbeeld is dat er een familie geen dekens heeft en ook geen geld om deze te kopen. Iemand die dit gezin kent stuurt een mailtje naar al haar kennissen met de vraag of er misschien nog iemand dekens over heeft. Binnen een dag is er een huis vol dekens geregeld. Ook hier is de overheid niet aan te pas gekomen. Ook weer een maatwerk oplossing bedacht door mensen. En wij als overheid moeten niet in de valkuil stappen door dit als een blauwdruk weer over de gehele stad te willen uitrollen.

De overheid moet meer dienstbaar zijn aan autonome maatschappelijke processen. Dat vraagt allereerst om een andere attitude, waarin pretenties worden teruggenomen, minder wordt betoogd en meer wordt geluisterd. Bouwen op de kracht van burgers zal het uitgangspunt moeten zijn. Beide voorbeelden geven aan dat we meer mogen uitgaan van de kracht van mensen. Maar kennen wij, zoals we hier staan wel de kracht van onze eigen inwoners. Die leren we alleen kennen door naar ze toe te gaan: bestuurders, politici en beleidsmakers. En vooral in gesprek te gaan met onze inwoners en minder met de intermediairs en de instituten.

Het college zal in 2013 het voortouw nemen om rechtstreeks in gesprek te gaan met inwoners. In huiskamerbijeenkomsten en aan de keukentafel bij de mensen thuis willen wij horen hoe het met mensen gaat en welke ideeën zij hebben om zaken in eigen kring of omgeving beter te doen. Hoe zij dat zelf willen doen en wat de gemeente dan moet doen, of juist niet moet doen. Net als bij de bekende Tupperware-avonden nodigt de gastheer of –vrouw daarbij

een aantal burens, kennissen of vrienden uit. Zij zorgen voor de koffie en wij nemen de koekjes mee. U kunt zich vanaf nu aanmelden om zo'n avond te organiseren. Wij komen graag naar u toe.

Recent was ik uitgenodigd door het debatcentrum House of Commons in Utrecht voor een lezing door de Amerikaanse politicoloog Benjamin Barber, adviseur van Obama. De hiervoor door mij genoemde ontwikkelingen passen precies in de ontwikkeling die Barber schetste. "De Staat heeft afgedaan als oplosser van de problemen. Het zijn de steden die de problemen beter kunnen oplossen. Vooral door te kiezen voor een pragmatische aanpak en weg te blijven uit politiek ideologische discussies. Deze worden vooral op nationaal niveau gevoerd en leiden niet tot oplossingen waar de samenleving beter van wordt." In de Volkskrant van 20 december kunt u in het artikel "Stad wordt belangrijker dan Staat" er meer over lezen. De stad heeft de toekomst als we luisteren naar de oplossingen die onze inwoners kiezen en ze de ruimte krijgen om deze ook mogelijk te maken. Minder betogen en meer luisteren.

Ik ben aan het einde gekomen van mijn toespraak, wens u nogmaals een voorspoedig en creatief 2013 en hoop dat u blijft om te genieten van deze nieuwjaarsbijeenkomst en elkaar het beste voor 2013 te wensen. En misschien legt u vanavond al nieuwe contacten die tot creatieve oplossingen leiden die onze stad verder helpen.

Nieuwegein, 3 januari 2013

Frans Backhuijs